UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv, Sacræ Theologiæ Professoris, Et sanctæ Inquisitionis Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtvtibvs, Et Vitiis Contrariis, In ...

De Ivstitia Et Ivre, Continens Tractatvs De Prvdentia, Fortitvdine, & temperantia, de Ieiunio, & Iustitia generaliter sumpta, de Iustitia commutatiua, nempe de Pactis, & Contractibus in genere, de Promissione, & Donatione liberali, de Commodato, & Deposito, de Mutuo, & Vjura, de Emptione, & ...

Castro Palao, Fernando de

Lugduni, 1669

11. In restitutione fructuum quæ expensæ deducendæ sunt à possessore bonæ vel malæ fidei.

urn:nbn:de:hbz:466:1-76677

Visual Library

6 *Quoad fructus qui percipi poterant diuersimode procedit forum externum ab interiori.*

1 NOn est dubium malæ fidei possessorem obligatum esse omnes fructus quos ex re aliena percepit vero Domino restituere, quia ipsius non sunt, sed Domini cui sua res fructificat. Vt habetur. *leg. si fundum. Cod. de rei vindicat*, & ex communi docet Syluest. *verbo restitutio. 3. q. 7. & 9. & verbo furtum. q. 16.* Gab. *in 4. d. 15. q. 2. at. 3. dub. 1. conclus. 2.* Paludan *ibi ar. 5.* *Soto. q. 3. art. 4.* Medina. *Cod. de restit. q. 6.* Couarruu *reg. peccatum. 2. p. §. 6.* Nauarr. *cap. 17. n. 25.* Sanch *lib. 2. cap. 23. n. 97. & 126.* vbi plures refert. Quod si illos inique absumpserit debent quanti fuerint æstimati Domino reddere, quia per iniustitiam fructibus ei competentibus priuatus fuit. *argum. leg. si quis à non Domino. §. si verò instit. de rerum diuis.*

2 Temperat autem superiorem doctrinam Couarruu. *reg. peccatum. 2. p. §. 6. n. 1. & Vazq. de rest. cap. 5. §. 1 dub. 2. n. 78. & 79.* Sayro. *in claui regia. lib. 10. tr. 2. cap. 3. n. 24.* Nauarr. *lib 4. de restitut. cap. 1. dubitat. 5. numer. 36. & 37.* & probabile reputat Lessius. *lib. 2. cap. 12. dubitat. 17. numer. 119.* ne procedat cum fructus illi consumpti sunt, neque consumens ditior euasit, & ex alia parte non erat Dominus (si res illa sublata non esset) fructus illos percepturus, quia his positis non obligatur possessor ratione rei acceptæ cum non extet, neque ratione iniustæ acceptionis damnificatiuæ, cum nullum ex ea absumptione damnum Domino proueniat, quod alias non obueniret, si res furto ablata non esset. Sed rectius hanc restrictionem reprobarunt Molina. *t. 3. de iustit. disputat. 725. numer. 4.* Lessius. *dicta dubitat. 17. numer. 120.* Rebell. *de obligation. lib. 2. de restitut. quæst. 5. n. 4.* Sanch. *lib. 2. in decalog cap. 23. num. 130.* Paul. Laym. *lib. 3. sum. tract 2. cap. 4. numer. 4.* Quia eo ipso quo possessor malæ fidei fructus perceptos Domino fundi non reddit iniustus est, ac proinde si pereant alias non perituri apud Dominum si ipsi soluti essent, tenetur damnum Domino factum compensare, cum verè damnum accipiat fructibus sibi debitis non restitutis. Neque refert illos non fore percepturum, si res sublata non esset. Satis enim est quod illos percipere debebat eo ipso quo ex eius fundo prouenerunt. Quapropter vt ab iis fructibus restituendis excusari malæ fidei possessor posset, debet restitutionis moram purgare, & illos culpabiliter non absumere, vt bene Lessius, Mol. & Sanch. aduertunt.

3 Similis præcedenti restrictio est, si fructus percepti fuerint ex melioramentis à malæ fidei possessore factis. Nam cum Dominus fundi ea melioramenta facturus non erit, non videtur in fructus inde prouenientes ius aliquod acquisisse, quod docuit loquens spectato conscientiæ foro, Sayr. *in claui regia. lib. 10. tractat. 2. cap. 5. n. 2.* Salon *2. 2. q. 62. ar. 6. controu. 3.* & loquentes de foro externo Ioann. Garcia *de expensis cap. 23. n. 50* Gutierr. *lib. 3. pract. qq. quæst. 48. num. 17. & alii relati* à Sanch. *lib. 2. cap. 23. n. 104.*

Sed iure optimo hanc etiam restrictionem reprobauit Petr. Nauarr. *lib. 4. de restit. cap. 1 dub. 5. num. 38.* Sanch. *lib. 2. in decalog. cap. 23. num 131.* & plures ab ipso relati. n. 105. eo in euentu quo meliorationis dominium non sit penes furem, sed penes Dominum rei melioratæ, nam eo ipso fructus ex melioratione percepti ad ipsum Dominum pertinebant, sicuti pertinent fructus ipsius rei. Quæ verò meliorationes Domino fundi competant quæ possessori iniquo, explicant optimè Mol. dicta. *disp. 725. num. 22.* Sanch. *lib. 2. cap. 23. n. 105 & 123.* Laym. *lib. 3. sum sect 5. tract 2. cap. 4. n. 4* asserentes eas meliorationes quæ solo inhærent, quæque à fundo separari non possunt Domino pertinere, quæ vero ab extrinseco proueniunt & absque vllo incommodo à fundo separari possunt, veluti ianuæ, fenestræ, lapides pretiosi possessori competere.

4 Tertio temperant Nauarr *cap. 17. n. 25.* & Ludouic. Lopez *1. p. inst. conscient. cap. 61. ad finem*, ne procedat in elocatione torquis alieni aurei, aliàs à Domino non elocandi, quia hic fructus videtur esse industriæ, sicuti si pecunia aliena apud te deposita negotiasses. Sed rectiùs hanc restrictionem reprobant Rodrig *2. p. sum cap. 42. conclus. 6.* Mol. *disp. 719. n. 5.* Rebell. *lib. 2. quæst. 5.* Lessius *lib. 2. cap. 12. dub. 17. num. 114.* Sanch. *lib. 2. in decal. cap. 23. num. 132.* Paul. Laym. *lib. 3. sum. sect 5. tractat. 2. cap. 3 numer. 6.* Etenim pensiones illæ dantur pro torquis aurei vsu ab ipso torque inseparabili, sicuti dantur pro locata domo cuius locationis fructus Domino competit. Vt habetur. *leg. domum 5. Cod. de rei vindicat.* ibi domum quam ex matris successione ad te pertinere, & ab aduersaria parte iniuria occupatam esse ostendis, præses prouinciæ cum pensionibus quas percepit, aut percipere poterat, & omni causa damni dati restitui iubebit. Secùs est in pecuniæ negotiatione cuius lucrum non est fructus pecuniæ, sed industriæ, cum non ob pecuniam, neque ob illius vsum conceditur. Nec refert quod Dominus elocaturus torquem non esset, quia sæpè res apud iniquum possessorem abundantius fructificat quam apud Dominum. Hinc infert Sanch. *dicto cap. 23. numer. 133.* Si pecuniam alienam ad ostentationem, & pompam, aliumue secundarium vsum eloces, vti facere potes pretium elocationis non tibi; sed Domino competit, quia non ob tuam industriam, sed ob pecuniæ vsum, atque adeo ob illius fructum conceditur.

Secundo certum est te obligatum esse restituere fructus quos Dominus verosimiliter percepisset si res vsurpata non esset, tametsi ipse nullos perceperis, nec rem apud te detineas, sed in alium transferas, quia iure naturali obligaris indemnem seruare Dominum quod fieri nequit, nisi lucrum ei cessans ob iniquam vsurpationem compenses. Vti ex communi sententia tradit Couarruu. *in reg. peccatum. 2. p. §. 6. numer. 4.* Mol. *disput. 72. num. 1.* Rebell. *lib. 2. quæst. 2. n. 2.* P. Nauarr. *lib. 4. de restitut. cap. 1. dub. 5. n. 34. & 35.* Sayro *in claui regia. lib. 10. tracta. 2. cap. 3. numer. 2. & 21.* Lessius. *lib. 2. cap. 12. dub. 17. numer. 116.* Sanch. *lib. 2. in decal. cap. 23. num. 119.* Paul. Laym. *lib. 3. sect. 5. tract. 2. cap. 3. in fine* & colligitur. *ex leg. fructus. ff. de rei vindicat. & leg. domum. Cod. eodem tit. & habetur reg. 79 ff. de* Regul. *iuris* ibi Generaliter cum de fraude disputatur non quid habeat actor, sed quid per aduersarium habere non potuit considerandum est. 5

Quoad fructus verò qui ex re aliena percipi poterant diuersimodè forum externum ab interiori procedit. Nam forum externum damnat possessorem iniquum ad horum restitutionem vero Domino faciendam saltem cum titulum possidendi non habuit, vel habuit titulum reprobatum, vt multis allegatis docuit Sanch. *lib. 2. in decal. cap. 23. n. 98. & seqq.* Et licet Doctores diuisi sunt in explicando cuius hæc sit potentia consideranda an possessoris, an Domini, verius est arbitrio iudicis id relinquendum esse, cum textus hanc pœnam statuentes quandoque possessoris potentiam considerarunt, vt constat *ex leg. domum. 5. Cod. de rei vindicat. & leg si fundum. 17. ff. eodem. tit.* quandoque, & frequentius Domini potentiam attenderunt, vt regula *generaliter. 79. ff. de Regul. iuris & leg si nauis. §. fin ff de rei vindicat. leg apud Iuliarum 40. §. fructus ff. de legat. 1. & leg. regia. 40. tit. 28. par 3.* ideoque iudex prudens eos fructus restituendos damnabit qui ex re possessa communi diligentia culta percipi poterant. At forum conscientiæ nequaquam hanc obligationem imponit, quia forum conscientiæ solum spectat interesse lucri cessantis, & damni emergentis quod retentione rei alienæ Domino prouenit, quia in iis damnificatus est, non autem spectat lucrum quod ad ipsum prouenire potuit: forum verò externum spectat delictum iniquæ retentionis puniendum, ideo obligationi iure naturali inductæ pœnam superaddere potest. Vt rectè docuit Ioann. Med. *Cod. de restitut. quæst. 6. post medium.* Sayrus *in claui regia. lib. 10. tractatu. 2. cap. 3. numer. 23.* Rebell. *lib. 2. de obligation. iustit. quæst. 3. numer. 1.* Sanch. *lib. 2. cap. 23. num. 118.* 6

§. XI.

In restitutione fructuum quæ expensæ deducendæ sunt à possessore bonæ vel malæ fidei?

1. *Nomine fructuum veniunt qui remanent deductis expensis.*
2. *Triplex genus expensarum statuitur.*
3. *Expensas necessarias conueniunt omnes deduci debere.*
4. *Expensas verò vtiles nec per actionem, nec per retentionem deducere malæ fidei possessor potest in foro externo.*
5. *In foro conscientiæ quæ in rei æstimationem, & domini vtilitatem cedant.*
6. *Non verò expensas voluntarias.*
7. *Nomine expensarum industria & labor proprius in fructibus colligendis venit.*
8. *Possessor bonæ fidei deducere potest vtiles, & voluntarias quatenus ob eorum causam res pretiosior facta est.*

DIximus fructus rei alienæ restituendos Domino esse; at cum nomine fructuum ij tantum veniant qui remanent deductis impensis. *leg. si à parte. 39. in fine. ff. de petit. hæredit. & leg. fructus ff. Soluto matrimonio* & docet ex communi Couarruu. *1. var. cap. 3. n. 5* Nauarr. *cap 27. num 25.* Rebell. *1. p. de obligat. iustit. lib 2. q. 8.* Lessius *lib. 2 cap. 12 n. 111.* Sanch. *lib. 2. in decal. cap. 23. n. 48.* Mol. *disp 775.* videndum est quæ impensæ deduci debeant tum à possessore bonæ fidei, tum à possessore malæ fidei. 1

Triplex genus impensarum distinguunt Doctores ex textu cum Glossa. *in cap. impensa. de verbor. signficat. & leg. impensæ. ff. de verbor. obligat. & leg. regia. 44. tit. 28. par. 3.* Aliæ sunt necessariæ, aliæ vtiles, aliæ voluntariæ, seu voluptariæ. Necessariæ dicuntur sine quibus res fieret deterior, vel conseruari non posset, sicuti sunt refectio domus, alimenta animali præstita, medicinæ in infirmitate exhibitæ. Vtiles quæ rem vtiliorem, & æstimatiorem reddunt, sicuti vitium, & oliuarum plantatione redditur prædium maioris æstimationis. Voluntariæ verò quæ sola voluntate, seu voluptate fiunt suapte naturâ, nec rem, nec fructus augent, sed potius recreationi, & voluptati deseruiunt. 2

Igitur

Igitur expensas necessarias conueniunt omnes in foro exter-
3 no deduci posse à possessore etiam malæ fidei. *leg. domum. Cod. de rei vindicat.* excipiuntur factæ in aliendo seruo furto surrepto. *iuxta. leg. 1. Cod de infantibus expositis* cuius exceptionis rationem rectè assignauit Andr. Fachineus *lib. 1. controu. cap. 54.* dicens id factum esse ex eo quod possessor iniquus alendo seruum Domino serui obligetur. Vt constat *ex leg. inficiando. §. infans ff. de furtis.* ibi infans apud furem adoleuit, tam adolescentis furtum fecit quam infantis, ideoque duplici tenetur tanti quanti apud eum plurimi fuit; & paulò post, & non dubitauerim quin adolescentis potius quam infantis æstimationem fieri oporteat, & quid tam ridiculum est quam meliorem furis conditionem esse per continuationem furti existimare. & in leg. *ex argento ff. de condict. furtiua.* inquit consultus, quemadmodum si infans surreptus adoluerit æstimatio fit adolescentis quamuis sumptibus furis creuerit. At nemo consequi actionem potest aduersus alium ex ea causa ob quam ei obligatur. *leg. sine hæreditario ff. de nego. gestis.* Ergo cum possessor Domino serui obligetur ex alimentis seruo præstitis nequit ob alimentorum præstationem aduersus Dominum actionem habere. In foro autem conscientiæ expensas necessarias etiam insumptas in alendo seruo susceptum obsequium excedentes deducere possessor iniquus potest, quia hæ à Domino præstandæ erant, & consequenter ex earum deductione nullum ei damnum irrogatur. Quod si forum externum earum deductionem denegat, id factum est in odium tanti criminis commissi, ideoque non obligat quousque sententia iudicis accedat. Sicuti tradunt Couarruu. *reg. peccatum. 2. p §. 6. n 4.* Molina *disp. 725. in fine* Sayrus. *in claui regia. lib. 10. tract. 2. cap. 3. n 4* Sanch. *lib. 2. cap. 23. n. 138.* Paul. Laym. *lib 3. sum. sect. 5. tract. 1. cap 4. n. 4.*

4 Expensas vero vtiles nec per actionem, nec per retentionem deducere malæ fidei possessor potest in foro externo. Vti colligitur *ex leg. domo §. ex diuerso ff. de acquirendo rerum domin.* benè tamen implorato officio iudicis, ne petitor cum eius iactura locupletetur. *leg. planè ff. de petit hæredit. & leg. iulianus ff. de rei vindicat.* Si tamen expensæ deduci possint absque rei detrimento deduci poterunt. *leg. domum. Cod. de rei vindicat. & leg. vtiles. ff. de petit. hæreditatis.* modo probatum fuerit sciente & patiente Domino factas esse. Vt probat *lex Pura. §. si donauit ff. de doli mali except. & lex 2. Cod. de re vindicat.* Secus verò si ea scientia, & patientia non constiterit. Vt habetur. *d. leg. adeo §. ex diuerso. ff. de acquir. rer. dominio* Sicuti tradunt ex communi Couarruu. *dicta reg. peccatum. 2. p § 6. n. 3.* Fachineus. *lib. 1. controuers. cap. 55*

5 In foro autem conscientiæ optimè potest possessor iniquus eas expensas deducere quæ in rei æstimationem, & Domini vtilitatem cedunt, quasque Dominus expendisset si vellet rem illam meliorare. Vti ex communi tradunt Couarruu. § 6. n. 3. Sayrus. *claui regia. lib. 10. tract. 2. cap. 3. num. 3 & 9.* Molina. *disp. 725.* Rebell. *q 8. n. 3 & seq.* Lessius *dub. 17. num. 111.* Petr. Nauarr. *dicto lib. 4. de restit. cap. 1. dub 4. n. 23.* Sanc. *d. cap. 23 num. 138. 140. & 141.*

6 Expensas voluntarias nec bonæ, nec malæ fidei possessori extrahi permittitur, teste communi Sententia apud Couarruu. Mol. Lessium. Rebell. Sanch. *locis citat.* tametsi Franciscus Sarmiento. *lib. 1. select. cap. 10. n 7. & seqq* probet per subtractionem materiæ saluo pristino rei statu extrahi posse. Quod intelligendum est quando sciente, & patiente Domino factæ sunt, secus illo ignorante, quia textus num præcedenti relati indistinctè loquuntur intelligique possunt de expensis tum vtilibus, tum voluntariis In foro autem conscientiæ posse iniquum possessorem has expensas deducere, & Dominum obligatum esse illas soluere, si velit rem cum illo ornatu retinere docuerunt Sayrus *lib. 10. in claui regia. tractat. 2. cap. 3. numer. 4.* Molina. *disputat. 725. in fine.* Lessius. *lib. 2 cap. 12. dubitat. 17. numer. 118.* eò quòd rationi consonum non videtur aliena iactura Dominum commodiorem reddi, sicuti non decet reddi ditiorem. Cæterum cùm hæ expensæ non rei valorem, & æstimationem augeant: sed solum ornatui, & voluptati deseruiant, æquum non videtur obligari Dominum, pretio eam voluptatem, & ornatam comparare, sed sibi fur imputare debet quod ignorante Domino, & absque eius consensu eas fecerit. Sicuti resoluit Rebell. *lib. 2. de rest. quæst. 8. numer. 3.* Sanch *lib 2. cap. 23. numer. 139.* Paul Layman *lib. 3. sum. sect. 5. tractat. 2. cap. 4. num. 4.* & indicat Couarruu. *reg. peccatum. 2. p. §. 6. n.* Carbon. *de restitut. q. 27. post 7. conclus.* Subtractione autem materiæ illæso pristino rei statu optimè posse hunc iniquum possessorem expensas deducere, testantur Sanchez, Rebell. Mol. Layman, Couarruu. & Carbon. locis allegatis, quia in hac deductione iniquus possessor sibi consulit, & Dominus nullum patitur damnum.

Sub nomine expensarum industria, & labor proprius in fructi- 7
bus colligendis, & re melioranda continetur, quia pretio æstimatur, vti tradunt ferè omnes Doctores, & colligitur *ex leg. in fundo ff. de rei vindicat.* Neque obest hanc industriam, & laborem contra domini voluntatem appositum esse; satis enim est quod in augmentum rei, & domini commodum cedat. Alias nullæ expensæ iniquo possessori soluendæ domino essent, cum omnes eo inuito factæ sint sicuti docuit Baldus *in leg si quis sciens 11. num. 1. Cod. de rei vindicat.* Ananias *cap. grauis numer. 7. de restitut. spoliator.* Ioann. Medin. *Cod. de restit. quæst 6. colum. 8. proposit. 1.* Couarruu. *reg. peccatum. 2. p. §. 6 numer 4.* Fuschus. *tit. 4. conclus. 484. num. 35. & 37.* Sayr. *lib. 1. in claui regia tract. 2. cap 3. num 12* Lessius *cap. 12. dub 17. num 111. & 121.* Rebell. *quæst. 8. num. 4.* Petr. Nauarr. *lib. 4. de restitut. cap 1. dub. 4. n. 23.* Sanch. *aliis relatis lib. 2. cap. 23. numer 146* Æstimatio autem huius industriæ, & laboris, vt benè aduertit Sanch. aduersus Rebell. non ex felici, aut infelici collectione fructuum augeri; aut minui debet, quia id per accidens contingit. Illum certum si labor fructus excedat non esse obligatum dominum excessum soluere, cum in eius vtilitatem non cedat, nec ex eius consensu impensus fuerit. Vti aduertunt Nauarr. Rebell. Sanch. & alij *loc cit.*

Quoad expensas factas à possessore bonæ fidei deciditur *in leg.* 8
in fundo. ff. de rei vindicat, posse deducere omnes expensas necessarias, vtiles vero & voluntarias in quantum ob earum causam res pretiosior facta est. Neque amplius deducendum quam impensum sit, tametsi res plus valeat. Quod si minus valuerit quam fuerit impensum id tantum deducendum est quantum auxerint, quia id solum in vtilitatem domini cedit, qui non tenetur detrimentum possessoris soluere, cum non fuerit ex suo consensu factum, vt aduertit Rebell *de oblig. iust. 1. p. lib. 2. quæst. 6. num 1.* Sanch. *lib. 2. cap. 23. num. 147.* Has expensas si re in pristino statu manente deducere possessor nequit, & ex alia parte dominus noluerit soluere, poterit rem in pignus detinere, aut domino vendere, vt se indemnem seruet. Sicuti aliis relatis tradit Sanch loco citato Ferè idem quod dictum est de re, dici debet de fructibus, & meliorationibus, si extent restituendos esse domino deductis expensis Si autem consumpti sunt restituere debes id in quo ditior factus es; compensare tamen debes fructus consumptos deductis expensis cum melioratibus factis, tametsi ditior ex eorum consumptione non fueris, quia consumptione fructuum domino competentium tibi melioratio facta ea in parte soluta est, vt aduertit Sanchez *dicto n. 147. & latius prosequitur* Barbosa *in leg. diuortio. § finali n. 52. ff. soluto matrimonio.*